

# મુંબાઈની શેઠાણી.

Reg. No. 1



૯૯૯૫

કોમલ રૂ. ૦-૧-૬

સુધરેલી શેઠાણી:--

છેને કહે છટકેલી, પીટયા મને છોને કહે છટકેલી,  
હુ તો ફેશનમાં ઘેલી બનેલી—

પીટયા મને છોને કહે છટકેલી.

શીઅર તજને ડીટરની સાથે; આડંનમાં જાઉં હું વહેલી,  
પોલસનની ડી અને દિલ્હીનાં બીસકુટ—

તાજાં તાજાં ખાઉં પહેલી;—પીટયા.

સાટીનની સાડીએ કસત્રી ભરેલી કોર

સ્વપ્ને ન કોઈએ ફીટેલી,

પોલકાંને ચે.

મહારે

રૂંડાએ પ્રેજન્ટ કીધેલી;—પીટયા.

નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર

બંગડીઓ માણેકે મઢેલી,

ઝેત્રી મોટરમાં જાઉં હું ચોપાત્રી

વીંધા હું પાકી ભણેલી;—પીટયા.

---

તૈયાર છે—(૧) ચહાટેવીની ચાઈ કી. ૧ આનો. (૨)

રાષ્ટ્રીય ગરબા સંગ્રહ. કી. બે આના.

વેચનાર-બુકસેલર જહુલાલ નારણદાસ.

મુ. નડીઆદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય


[ ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ ]

અનુક્રમાંક ૮૮૮૮૫

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુંબઈના શેઠાણી

વિષય ૩-૪



# સુંબાઈની શેઠાણી

યાને

## સુધરેલી સુંઠરી.

કરનાર  
કુકેસેક નારણદાસ.

ડે. સ્વામીનારાયણના મંદીર પાસે,

સુ. નડીઆદ.

શ્રી લક્ષ્મીવીજય પ્રી. પ્રેસ (બાન્ધ)માં દેસાઈ

રામચંદ જીનલાલે છાપી ડે. રતનપોળ

નમરશેઠની માણીટ-અમદાવાદ.

આવૃત્તી ૧. પ્રત ૪૦૦૦ સન ૧૯૨૨

કીંમત રૂ. ૦-૧-૬

પરણેલાનો પરતાવો.

(રાગ)-(ઝેર અર્થાને વેર ગયાં વળી કાળા કેર ગયા કરનાર)

શ્લોક:—

હતો કુંવારો આજ લગી હું પરણ્યાનું ફીલ થાતું તું  
પરણેલાને નજરે જોતાં હેડું તો હરખાતું તું.— ૧  
ઘર હુકાનો વેચી દઈને રૂપીઆ સૌ લેળા કીધા  
લાડીજીને હાંશે મળવા થોડા કંઈ કરજે લીધા.— ૨  
ઝેરી પરણ્યા શુભ લગ્નથી કોડ કયાં સરવે પુરા  
સુખ સઘળું હોળીમાં હોમ્યું ઈન્જનના કીધા ચુરા.— ૩  
પ્રથમ આણે શાણી રાણી લાજ મહિં અચકાતાંતાં  
સાથે ફરવાનું હું કહેતો ઈન્જનમાં અચકાતાંતાં.— ૪  
વચનો વદતાં ધીરે ધીરે બોલી લાગે બહુ સારી  
મેં બાણ્યું જે કામ થયું છે સદ્ગુણી પામ્યો નારી.— ૫  
પછી પધાર્યાં બીજે આણે પ્લોટ સહુ બદલાયો છે  
બકરી જેને હું જણતોતો તે વાઘ થઈને આવ્યાં છે.— ૬  
જે ત્રણ ફીવસ થયા એટલે મકાનમાં ખામી ઠાલી  
આ ઘરમાં હું નહીં રહેવાની કહીને રીસાયાં લાડી.— ૭  
હુકમને મેં માનજ આપ્યું ઘર બીજું બાડે લીધું  
હાગીના માટે વહાલીએ આમંત્રણ બીજું ફીધું.— ૮  
નોટીસ મળતાં હું ગભરાયો તો પણ હિંમત મેં રાખી  
શું શું જોઈએ શાણી શ્યામા મૂખેથી દયોને બાળી.— ૯

ઝાંઝર જોડી મારે જોઇએ ઝેરીગની જોડી લાવો  
 લોકેટ ગીનીના સોનાનું લઈ વા'લા વેદા આવો.—૧૦  
 ખંગડીઓની જોડી લાવો સાચા મોતીની સ્વામી  
 આડી કસગ્રી લ.વો જેવી પહેરે છે મારી મામી.—૧૧  
 તુર્ત તડાકો મેં તો કીધો પાછ નથી પાસે મારી  
 સવળું વેચ્યું દેવું કીધું ત્યારે પરણ્યો છું નારી.—૧૨  
 મુણતા વા'લી વીલાં પડીયાં તરત તાડુકો કીધો  
 પરણી તમને તેમાં કહોને મેં શું કાંઈ ગુન્હો કીધો.—૧૩  
 મેં માગ્યું તે મારે જોઇએ તેમાં કંઈએ નહિ ચાલે  
 થઈ બીખારી કેરો નારી તેતો આ હુંડે સાલે.— ૧૪  
 ઘાટી વીણુ ઘડીએ નહિ ચાલે મનમાં લેલો વિચારી  
 રસોઈ હાથે રાંધું છું તે માટે સમજે છું સારી.—૧૫  
 સુધી આખી સુધરી તોયે આપ રહ્યા હુમ્મગ જેવા  
 હાગ થઈ માટે સીધાવો આદુ ને મરચાં લેવા.— ૧૬  
 ઘાટી માફક ગણવા હાગી જોડાંરથી અકળાવે છે  
 નવા નવા બુટ્ટા ઉઠાવી આંતરડી કકળાવે છે.— ૧૭  
 તુર્ત રોકડો જવાબ દે છે કહી જરા હું ગુસ્સે થાઉં  
 વેરી સોરીઓ માય હુસ્બંડ આઈઅમ મોઈમ ડિયરનાઉ-૧૮  
 ગયો જમાનો જુનો ચાલી ફેશનમાં વહાલા મહાલો  
 હાગીનો જુનો વેચી દઈ નાટક જોવાને ચાલો.— ૧૯  
 ટેલીફોનથી ટીકીટ કરાવો, ફસ્ટ ક્લાસ રીઝર્વડ બહાલો  
 અપ-ટુ-ડેટ ખનીને ચાલો, વીચાર શા કરવા ઠાલો.—૨૦

## શોક-( કર્ણાજનક કંથની )

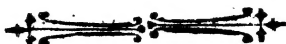
( રાગ )-( ગઝલ )

સુધારાની મળ ન્યારો, જમાનો બચ છે સારો  
 જુઓને આ દશા યારો, અમારી આમ બાબત છે.  
 જુઓ મુંબઈ તણી નારી, બતાવે ડાળ તે ભારી  
 ફરે થઈ રાયની રાણી, અમારી આમ બાબત છે.  
 દયાગુ મા અને બાપે, લગન તો માહરાં કીધાં  
 હિસાબો તેહના આપુ, અમારી આમ બાબત છે.  
 હતી અમ દેશની અંદર, મહાની પ્રેમદા પ્યારી  
 અમે અમ પાસ બોલાવી, અમારી આમ બાબત છે.  
 કંઈ કોઈ બતનો ઓડંર, નથી તે ધ્યાનમાં લેતી  
 ફરે તે થઈને મદમાતી, અમારી આમ બાબત છે.  
 બધાંએ ઘર તણાં કામો, અમે અમ હસ્તથી કરતા  
 દુઃખી છે જીંદગી મારી, અમારી આમ બાબત છે.  
 ભરે મમ હસ્તથી પાણી, પછીથી ઊડતી રાણી  
 ચલાવે હુકમોં શાણી, અમારી આમ બાબત છે.  
 કરી દાતણ પછી ઘરમાં, પદમણી પાટલે બેસે  
 પછીથી આહ તે માગે, અમારી આમ બાબત છે.  
 ઘરે વાસણ બધાં માંભું, રસોઈ હાથથી રાંધું  
 કરે ભોજન પછી પત્ની, અમારી આમ બાબત છે.

કરી પત્ની તણી સેવા, દશે તો નોકરી બહું  
 પુરા પરતંત્ર ત્યાં થાયું, અમારી આમ બાબત છે.  
 બધા આ કષ્ટને લીધે, દુઃખી અમ જીંદગી થાતી  
 બલે મરવું અરે એથી, અમારી આમ બાબત છે.  
 મઝા મુંબઈ તણી જોતાં, મૂરખ ફેશન મહીં ફસતા  
 પછી પસ્તાઈને રહતા, અમારી આમ બાબત છે.  
 પગાર પચીસ તો આવે, પ્રીયા પાંત્રીસ ખરચાવે  
 દયા દીલમાં નહિ લાવે, અમારી આમ બાબત છે.  
 બતાવે દમ ઘણા નારી, ચલાવે હુકમો ભારી  
 કરે નીત બાગમાં રાણી, અમારી આમ બાબત છે.  
 ઘરેણાં અવનવાં માગે, વખતપર હાડકાં લાગે  
 કહે શું કામ પરણ્યાતા, અમારી આમ બાબત છે.  
 દરદ નીત્યે નવું થાયે, રહું હું ઘેર જ્યાં સુધી  
 કરે ઠણકા ખરા ખોટા, અમારી આમ બાબત છે.  
 પથારીમાં પડી રહેતી, મીઠાઈ મોજથી ખાતી  
 દુઃખી મમ જીંદગી થાતી, અમારી આમ બાબત છે.  
 ભરે નીત્ય બીલ વૈદોનાં, છતા સાજી નથી થાતી  
 ચલાવે ઢોંગ બહુ ખોટા, અમારી આમ બાબત છે.  
 ખરીદી હાથથી કરતી, લખાવી નામ પર મારા  
 કહો બીલ ક્યાં થઈ ભરવું, અમારી આમ બાબત છે.  
 મંગાવે અવનવી ચીજો, અમારે લાવવી ક્યાંથી  
 નથી પેદાશ કંઈ જોતી, અમારી આમ બાબત છે.



પથારી પ્રેમથી કરવી, પ્રાચીની હાજરી ભરવી  
 નથી નવરાશ પણ પળની, અમારી આમ બાબત છે.  
 ગુમામી દેશની મુંડી, અહીં પરદેશમાં આવી  
 છતાં ખુશ ના થઈ નારી, અમરી આમ બાબત છે.  
 હતી અમ દેશની અંદર, બધાંએ કામ ત્યાં કરતી  
 નથી અહીં કોઈથી કરતી, અમારી આમ બાબત છે.  
 વખત વીચારીને રંડા, કરે દર્શનનું બાનું  
 સીધાવે ચારના ઘરમાં, અમારી આમ બાબત છે.  
 ચારોથી તે લઈ નાણાં, લુટાવે માલ યૌવનને  
 ભરે પાછાં ઘરે પગલાં, અમારી આમ બાબત છે.  
 હમેશાં આટલી મોડી, કહે તું ક્યાંથી આવે છે  
 ગયા છે ખાર ભે વાગી, અમારી આમ બાબત છે.  
 થયાં દર્શન બહુ મોડાં, ભર્યાંતાં કુલ હીડાળે  
 જામીતી મેદની જાગી, અમારી આમ બાબત છે.  
 સખી એક મંદીરે આવી, મુને ગઈ સંગ ભોલાવી  
 તમે ક્યક્ય તમે ખાલી, અમારી આમ બાબત છે  
 મટી જંગલી બનો ચહેરી, મલાલી ક્યાં મુખી રહેશે  
 પથારી કેમ નથી કીધી, અમારી આમ બાબત છે.  
 મુતાં જઈ લોચ શેઠાણી, જણાવી રીસ ઉપરથી  
 પતિને રોડમાં છળી, અમારી આમ બાબત છે.



## શેઠ-શેઠાણીનો સંવાદ.

( રાગ-ગઝલ. )

શેઠાણી-અરે સ્વામી તમે મારા, ઘડાવો બંગડી પ્યારા,  
વળી હીરા તણી ચુની, કહો તમ લાવશો કયારે.

શેઠ-અરે પ્યારી હવે મારી, સુણાવું વાત હું સારી,  
નથી પૈસા કને મારી, કહે શું હું કરું પ્યારી.

શેઠાણી-ભગત કે હીનને આપો, છતાં અહીં આમ શું લાખો;  
જમે તે અજથી કરીને, મને તો સર્વ આણી દો.

શેઠ-ભગત કે હીનને હુંતો, જમાડું અન્ન ને પાણી,  
પણ નહિ પાસ છે મારી, રૂપીઆ નોટ કંઈ નારી.

શેઠાણી-રૂપીઆ સાઠ લાવો છો, વળી બીજું કમાવો છો,  
છતાં માથું હલાવો છો, કહો શું રીત એ સારી.

શેઠ-ખરચ મુંબઈ તણું ભારી, વળી બે થઈએ આભારી,  
કહે શું હું કરું પ્યારી, નથી કંઈ પાસ દ્રવ્ય મારી.

શેઠાણી-નહિ લાવો કમે બહાલા, જરૂર હું જઈશ પીયર મારા,  
પછીથી ચાચ તે કરજો, વળી તેથીજ મારે શું.

શેઠ-અરે રંડા કહું તુજને, બતાવે બીક શું મુજને,  
ભલે બને પીયર તારા, થશે કંઈ હાલ મમ સારા.

શેઠાણી-પીયર શું કામ હું બાઈ, ઝડપથી ઝેર હું ખાઈ.  
પછી વેપુઠમાં બાઈ, ત્યાં જઈ નામ હીપાવું.

રોડ-ન પૈસો ઝેરનો ખરચો, તમે જઈ કૃપમાં મરજો,  
સુખે જઈ નઈમાં ઠરજો, નહિ ફીકર તમે કરજો.

રોડાણી-નહિ કંઈ નઈમાં જાઉં, ઝડપથી ભૂત હું થાઉં,  
ચૂસી તમ માતને ખાઉં, ન સમજો જાંપવા દેઉં.

રોડ-વહેછો શું ! અરે સાચું, ભૂવાને હું જઈ યાચું,  
ભરું મરચાથી તુજ ડાચું, ન ખઉં તુજ વીણું હું કાચું.

લેખક-સૂણીને જોવું રોડાણી, હૃદયમાં ખુબ અકળાણી,  
પતિને હાથમાં લેવા, કરે છે ઢાંગ એ કેવા.

શીશો ઘાસતેલનો લાવી, અમુલ્ય સાડી ભીંજાવી,  
પછીથી કાંડી સળગાવી,-

રોડાણી- કહે હું ઝટ બળી જાઉં.

ન જીવું હું મરી જાઉં, સ્ત્રી હત્યા આજ આપીને,  
ચડાવે ફાંસીએ સંસ્કાર, ન દેશે દોષ કંઈ મુજને.

લેખક-ઠગાયો સ્ત્રી ચરીત્રોથી, પતિ ન મમં કંઈ સમજ્યો,

રોડ-કહે હાથેાં હવે વહાલી, મુને તું માફ કર શાણી  
નિસાસો શું અરે નાંખે, મુકું ધરબાર ગીરો જઈ,  
સોમાજ રોડ ધીરે છે, રૂપેયે એક આને લઈ.

કઈ ઈચ્છા પુરી તારી, વસાવું બંગડી સારી,  
હીરાનો હાર જે મુંદર, સવારે લાવું હું સત્વર.

લેખક-લખાણ આનું રહ્યું બાકી, લખું શું લાગ બીજામાં,  
આંખો ઝટ મુજ ખુલી ગઈ, સ્વપ્નની વાત પુરી થઈ.

## સુધરેલાનો સંતાપ.\*

( રાગ-ગાઝલ. )

સુણો! સાથી સુધારના! અરે! સૌ આંહિ આવોને;  
 તમારા બાપણે બુદ્ધ્યો, હવે રસ્તો બતાવોને! સુણો.  
 તમારા રાહ પર ચાલી, સુધારો ઘર વિષે ઘાલી;  
 પીધી મ્હેં ઝેરની પ્યાલી, તમે તેથી બચાવોને! સુણો.  
 પ્રિયાનાં પોલકાં લાવી, નવીન પોશ્યાક પહેરાવી;  
 ગરીબી ઘર વિષે આવી, હવે તેને હઠાવોને! સુણો.  
 પ્રિયા ઘર કાજને છોડી, ચઢાવી ખૂટની જોડી;  
 હવા ખાવા જતી ઢોડી, કહે “નોકર વસાવોને”. સુણો.  
 “નથી હું કાંઈ ભડીયારી, નથી કેં કામ કરનારો;  
 હવે હકદાર હું નારી, નિયમસરનું બજાવોને! સુણો.  
 સુધારો આપણે માથે, નહિ ખાવા કંઈ હ થે;  
 પિયુજ રાંધવા માટે, રસોયો એક લાવોને! સુણો.  
 સુશોભિત ડ્રેસ લાવોને, સરસ ચરમાં અપાવોને;  
 હુકમ મારો બજાવોને, મહમ મુજને બનાવોને! સુણો.  
 જવું ફરવા પગે ચાલી, સુધારાની નહિ જઠાલી;  
 દિયો એ આપણા ટાળી, સરસ સાઈકલ અપાવોને! સુણો.  
 જવું હું રાચની રાણી, જવું નાટક વિષે જાની;  
 ટિકિટ લાવો તમાસાની, સુધારાને વધાવોને! સુણો.

ધણું છે કામ તમ માથે, તમે ના આવશો સાથે;

કુલાલ ફેંડને માટે, ટીકીટ ખીલ મગાવોને ! મુણે.

ઝડેખા શું બનો એમાં, કુલાલ સાથે છે તેમાં;

સુધારો છે રહ્યો એમાં, જરા વિશ્વાસ લાવોને ! મુણે.

સુધારાના થયા સાથી, પછી ખટપટ કરો આ શી ?

કરે અજ્ઞાનીઓ હાંમી, કુધારાને હરાવોને ! મુણે.

સુધારો આ બુઝો ચારો ! તમીને જે અતિ પ્યારો !

હવે લાગે મને ખારો ! ભલે લપકો બતાવોને ! મુણે.

ખરચ પોષાય કયમ આવું ? મુસારો સાઠનો લાવું;

પ્રિયાને કેમ સમજાવું ? જરા સુક્તિ જણાવોને ! મુણે.

રસોયો કયાં ચકી રાખું, હૃદયનું દુઃખ કયાં ઢાખું ?

નિસાસા હાય ! હું નાખું, દયા દિલમાં ધરાવોને ! મુણે.

છકેલી કંઈ થઈ નારી, જરાએ લાજ ના ધારી;

પતિ તો શાક તરકાય ! પતિવ્રત તો પજાવોને ! મુણે.

લજબગ્યા તાતને ! કેંએ, બનાવ્યા બ્રાતને કેંએ;

ડુબાખું કુળ હા ! કેંએ, ભલે દિલને મનાવોને ! મુણે.

સુધારો એ તમારો તો, ભલે તમને મુખારક હો !

અરે પસ્તાઈ છું પૂરો, પ્રભુ તેથી બચાવોને ! મુણે.

\*

\*

\*

\*

મુણી શંકર કહે શાણા, લવાઠા આ સુધારાના,

મુણી ના કોપશે પ્યારા, અરજ દિલમાં ઠસાવોને ! મુણે.

લેખક—“મણિજાનત”—(તે) શંકરલાલ મગનલાલ પંડ્યા)

## કળિયુગના બ્રાહ્મણો ! કે જુલમી જમાનો !

( રાગ-ગઝલ. )

કુટો કળિકાળ ચો આવ્યો ? જમાનો લાઈ બદલાયો,  
અધર્મે ધર્મ ચંપાયો ! કળિતો સત્ય પર ફાવ્યો.— ૧

ગર્જુ બ્રાહ્મણ પશુ ચાલી, ગઈ દાસ તેજની લાલી,  
ગયા જૂદેવ પીનારા, પ્રાણસમ સોમરસ પ્યાલી.— ૨

હવે તો સ્નાન સંધ્યામાં, ઉડે છે બહાર ખોટલનો,  
ગણિકા ગાનનો ચરકો, પડ્યો છે હાથ ! ઢોટલનો.— ૩

ગરજ આમળીની થી છે ? રમે રૂપચંદમાં<sup>૧</sup> મનડુ !  
દેવ મન્દિર હંખર<sup>૨</sup> છે, ત્રિયા સાટે તપે તનડુ.— ૪

સમાધિ ધ્યાન આવશણા, જમતને ધૂતવા ધાર્યો,  
વળી પ્રાણાયમે ધ્યાનો, સધુર મિષ્ટાન્નનાં પ્યારાં.— ૫

ચમકતું તેજ બ્રાહ્મણનું, દિસે છે બાબરાં<sup>૩</sup> માંહે !  
વૈશ્વદેવજ સહા ચાતું, જયે છે લોજમાં જ્યાંહે.— ૬

અને આહુતિમાંતે, પાઈ ખીસ્કીટ ચ્હા ધરાનીનો,  
ધુમ્રપાને<sup>૪</sup> ચતા ચરો, ખરો લપકો જુવાનીનો.— ૭

લટકતી ટાઈ ઉપવીતમાં, ગળે રૂદ્રાક્ષમાં કોલર,  
લગાવી પેન્ડને પટ્ટો, કર્યું અજખામણું ધોતર.— ૮

(૧) લક્ષ્મી (૨) ગયાષ્ટક (૩) ફ્રેન્ચી વાળ (૪) સીંગારેટના ધુમાડા.

પગેથી પાવડી બાતાં, બુટ બો-રટોકનાં આવ્યાં,  
 બિચારી ગૌમુખી હારી, રૂપાળાં બેગબાઇ ફાવ્યાં.- ૬  
 શ્રવણમાં ડેહલી પેપરને, મનનમાં તાર રૂટરના,  
 સમાધિ વારૂણી પીને, અહો સુવાય ગટરમાં- ૧૦  
 શુદ્ધ સ્વાધ્યાયમાં શોધ્યું, સીનેમાં રંગ બિરંગી,  
 અને પારાયણે નાટક, બિરજે સાથમાં ભંગી.- ૧૧  
 સગવડને સોખને ખાતર, કીધું ઘર સાફ વાગીને,  
 વહાવ્યા સૂટ ! જાંઘરખાં, અને બંડીને બાળીને.- ૧૨  
 શ્વસુર ગ્રહવાસમાં તિથી, અરે ! રહ્યા પ્યાલીંગંગજળ,  
 પિતૃભક્તિમાં ગોળો જોખવી, અરે ! એનો સપુતનું બળ.- ૧૩  
 સમાગમ સંતનો થાતો, જઈ વારાંગના વાસે,  
 ગીતાનો પાઠ તો થાતો, સદા નોવેલમાં ભાસે - ૧૪  
 બનીને શિષ્ય ઇન્દ્રના, ગુરૂતો પાઠરી કીધો,  
 નમસ્કારે પરસ્પરમાં, અલો-હો, હાથ લપ્ લીધા ૧૫  
 વળી સંદો સદુદ્યમમાં, આત્મ હિત સ્પોર્ટિંગ કલબમાં,  
 જીવન સાફલ્ય પર-સેવા, કરી જીલડીની લપડમમાં.- ૧૬  
 વરદ હસ્તે સદા દેતા, સફળ વરદાનને રહેજે,  
 વળી ક્રોધે ભગ્નાતાં શ્રાપ દેતા પ્રદાના તેજે - ૧૭  
 અહો ! ભૂદેવ માંગે છે, આજ બિલ્લા ઘરોઘરમાં,  
 ન તરણું તુટતું લાડુ, જમી મસ્તાન હરહરમાં- ૧૮  
 જગતના જે ગુરૂ આજે, દય. માંગે ફકીરોથી,  
 ભુલી નિજ તેજ આત્માનું, દબાયે છે અભિરોથી.- ૧૯

ઋષિ મુનિ પુર્વજે જેના, કર્મ યોગી મહા જ્ઞાની,  
 નિરક્ષર બ્રહ્મ સંતોના, ગણાતા આજ બગ ધ્યાની.-૨૦  
 કર્મ કાંડે મન્યા રહેતા, જીવન નિજ શુદ્ધ ગાળીને,  
 વૃત્તિઓ સંયમે રાખી, કામ ને ક્રોધ બાળીને.- ૨૧  
 ન જેને સ્વપ્નમાં નિજ સ્વાર્થનાં દર્શન કદિ થાતાં,  
 ન તપ જપ ત્યાગને સેવા, વિના સત્કાર્ય દેખાતાં.-૨૨  
 અરેરે ! આજના પ્રાદ્વણુ, વિસારી ધર્મ નિજ બેઠા,  
 ચુકી સત્કર્મ ને ભક્તિ, પ્રીત્યંક કળિકાળમાં પેઠા.- ૨૩  
 તરી શકતા ન પોતે કેમ, તારે વિશ્વ વાસીને ?  
 અરેરે આજતો આપુ, જમતુ રહ્યું છેક ત્રાસીને - ૨૪  
 હશે કે વીરલા પ્રાદ્વણુ, સદા બ્રહ્મત્વના ખ્યાસી,  
 સનાતન શુદ્ધ પરમાર્થી, જતા જે પાપથી ત્રાસી.- ૨૫  
 પરંતુ જ્યાં નજર નાંખુ, જડે છે પ્રાદ્વણુ કળિના,  
 નિરક્ષર તેજ હીનાને, પશુ બળથી બન્યા બળિયા.- ૨૬  
 ચક્રવર્તિ મહા નૃપતિ, સદા સત્કાર કરતાતા,  
 ચરણ રજ પ્રાદ્વણુની, ભક્તિ ભાવે શિરે ધરતાતા -૨૭  
 વળી નીજ આસને પધરાવતા ફળ કુલ અર્પીને,  
 બનીને દાસ રાણાઓ, ખડા રહે હાથ બેડીને.- ૨૮  
 મહા બળવાન રાજાઓ, દયિતા અર્પતા પ્રીતે,  
 અને જામાતૃ પદ અર્પી, કરંતા સેવ દ્રઢ ચિત્તે.- ૨૯  
 વળી કયાં બ્રહ્મ દયિતાઓ, મહા ગંભીર સિંહણથી,  
 અને કયાં આજની એ બામણીઓ હા ! ગોવાલણુ થી ?-૩૦



અરે એ પ્રહ્લ સંતાનો, ગયા સંતાઈ કયા આજ !  
 ગયા કયાં જ્ઞાની પંડિતો, દિગંતે કીર્તિ જસ ગાજે.-૩૧  
 પ્રહ્લને બાણનારાઓ, ખરા પ્રાહ્લણ કહેવાયે !  
 તત્ત્વ પીછાણનારાઓ, ખરા દ્વિજરાજ કહેવાયે !- ૩૨  
 વળી સાત્ત્વિક વૃત્તિના, શુદ્ધ પડિત કહેવાયે !  
 શૂરવીર ધર્મ અભિમાની, પ્રખર ભૂદેવ ! કહેવાયે !-૩૩  
 કળિના પ્રાહ્લણો લિક્ષા, મહિરા માંસમાં ડુબ્યા,  
 વિષય, જર, વેર, ને ઝેર, રહે માથા મુખી ખૂંખ્યા.-૩૪  
 અમે પ્રાહ્લણ પ્રભુ પ્યારા, કહી ખૂંખારો કરનારા,  
 રહ્યા છે ભાટના જેવા, મુછાએ હાથ ધરનારા.- ૩૫  
 કહું હું ધન્ય કે ધિક્કાર, કળિના પ્રાહ્લણો તમને ?  
 અહિંસા વિસરી બેઠા, શીખ્યા તદ્દર્શી તાલીમને. ૩૬  
 કહો કેમ મેળવી શકશો ? તમે મુક્તિ પ્રભુ પદને,  
 જગત્ ઉદ્ધારશો શું આપ્ર, વિસરી યમ નિર્ધમ જપને.-૩૭  
 બુવો વંમાનને બદલે, તમારે માટ યમ આવ્યા,  
 સ્વર્ગ-મુક્તિ સટે તમને, ઘસરડી નર્કમાં બાવા.- ૩૮  
 થશે ઇન્સાફ દરબારે, તમારા ધર્મના રાજ્યે !  
 ન રૌરવ નર્ક વિષુ બીજી જગ્યા તમને લલે છાજે.-૩૯  
 હજીયે સાંભળી શિક્ષા, ઋષિ મુનિ પુર્વજો કેરી,  
 મહિમય પ્રાહ્લણો કાળના, ધરો સત્કર્મે ના દેરી.- ૪૦  
 ( લેખક-શ્રીયુત મણિલાલ મોહનલાલ-“ખદરાકર” )

મુ. પાદસ, તા. વૃંડાદરા.

# ધાતકી પીતા યાને લગન કે ચીતા.



( રાગ-ગઝલ. )

- પ્રભુ ખ્યારા હયાનિધી, પિતાજી પાય હું બાગું;  
 બચાવોને મને બાપુ, શરણુ હું આપનું માગું. — ૧
- થયો શત્રુ પિતા મારો, અરે મમ રક્તનો ખ્યાસી;  
 કહું આ કષ્ટ હું કોને, ઉમારો દીન આ દાસી — ૨
- બજારે વેચવા બેઠો, ગરીબ આ ગાયને પાપી;  
 કરે મુજ માંસનો પૈસો, કલેણુ માહરું કાપી. — ૩
- ધ્રુવડ ધરડા તણી સાથે, વરાવાને મુને ધારે;  
 બનીને અંધ લક્ષ્મીમાં, પિતા નીજ પુત્રીને મારે. — ૪
- ગરીબી ટાળવા માટે, પિતા નિજ પુત્રીને વેચે;  
 અરે નીજ સ્વાર્થને માટે, મડા સાથે મને દેશે — ૫
- ખિચારી માત ભારીનું, કહું જમદુત ના માને;  
 કકળતી તે બહુ બારે, કથન કંઈ ના સુણે કોને. — ૬
- નથી કંઈ આશ અવનીમાં, હવે બાકી રહી મનમાં;  
 નિહાળી સૃષ્ટિનાં સુખો, ઉઠે છે આગ આ નનમાં — ૭
- અરે ઓ માત ભારીરે, અરે ઓ જન્મની દાતા;  
 બહુ આભાર તેં કીધા, ઉછેરીને મુને માતા. — ૮
- નગુણી થઈ અરે હુંતો, અણુધું સાથરે તારો;  
 જઉં સ્વર્ગની વાટે, ગણીને દેહને ખારો. — ૯

સકળ સૃષ્ટી તણા સ્વામી, ક્ષમા મમ હોષની દેજે;  
 કૃપાળુ ઈશ બહુ નામી, શરણુ આ રંકને લેજે.— ૧૦  
 પછી તે રંક બાળાએ, ભરીને ઝેરની ખ્યાલી;  
 ગણીને તેહને અમૃત, અપાટેથી કરી ખાલી.— ૧૧  
 થયો સદ્મી તણા લોભે, પિતા પુત્રી તણો ધાતી;  
 ઠહે માધવ ખરે જોતો, ગણાયો જગતમાં પાપી.— ૧૨

### મોંઘવારીની હોળી.

મોંઘવારીની મોટી હોળી, લડલડ સળગે—હિંદુસ્તાન.  
 જવાળા ઉડે ગગન સમીપે, ધીકે ધરા બહુ—હિંદુસ્તાન.  
 ભસ્મ થાય છે તુજ તનુજો, તેમાં બળીને—હિંદુસ્તાન.  
 હાય અન્નને હાય વસ્ત્રની, પડે બૂમો બહુ—હિંદુસ્તાન.  
 મોંઘવારીની મોંઘણુ મંડળ, ઘર ઘર આજે—હિંદુસ્તાન.  
 ટાઢે મરતા ને ચરચરતા કંઈક રખડતા—હિંદુસ્તાન.  
 વસ્ત્ર મળે નહિ અંગ ઢાંકવા બહુ જનોને—હિંદુસ્તાન.  
 શિયળ ઢાંકવા વસ્ત્ર વિના થઈ નારી રહે કે—હિંદુસ્તાન.  
 આપઘાત તે કરે બિચારી લાજની મારી—હિંદુસ્તાન.  
 મોંઘવારીની મહા જળમાં કંઈક ફસાઈને—હિંદુસ્તાન.  
 કમોતે બહુ બાળા મરની છાની માની—હિંદુસ્તાન.  
 મહાઈ માખણુ જાય વિંદશે, કુચા ખાય છે—હિંદુસ્તાન.  
 ટીપુ છાશનું મળે ન માખ્યુ આજ દશાએ—હિંદુસ્તાન.

ખરીફ કરો. તૈયાર છે. ખરીફ કરો.

= સ્વદેશ હીત દર્શાવનારાં =

## ઉત્તમ પુસ્તકો.

સ્વદેશ કાવ્ય. ...	...	...	રૂ. ૦-૧-૦
સ્વદેશ કૃષિ. ...	...	...	૦-૧-૦
સ્વદેશ ભક્તિ. ...	...	...	૦-૧-૦
સ્વદેશ ગીતા યાને સ્વરાજ સિદ્ધી. ...	...	...	૦-૧-૦
રાષ્ટ્રીય ચેતન અને પંજાબના અત્યાચારો.			૦-૧-૦
ચહા દેવીની ચહાઈ યાને જમાનાનો જુલમ.			૦-૧-૦
મુંબાઈની શેઠાણી યાને સુધરેલી સુંદરી			૦-૧-૬
કુલીનની કન્યા (ફોટોગ્રાફીક ચિત્રો સાથે) વાર્તા			૦-૪-૦

ઉપરનાં દરેક પુસ્તકો ઘણાંજ લોકપ્રિય થયેલાં હોવાથી તે વેચનારા બુકસેલરો અને ફેરી કરનારા ગૃહસ્થો માસિક રૂપીયા બસોનો નફો ઘણી મહેલાઈથી મેળવે છે.

છૂટક નકલ મંગાવનારે બુકોની કીંમત ઉપરાંત એક આફતની પોસ્ટ ખર્ચ સાથે વધુ ટીકીટ બીડવી કારણ કે એક રૂપીઆથી ઓછી કીંમતનું બી. પી. કરવામાં આવતો નહિ.

તમામ જાતનાં પુસ્તકો વેચનાર.

**બુકસેલર જહુલાલ નારણદાસ.**

**મુ. નડીઆદ [ મુજરાત ]**

જસમાર્ગ ના  
અપોકાલિપ્ત

# સારસાપ્રેરના

નાં હી સુધારી શરીરને  
નિરોગી બનાવનારી  
મરી ખાત્રીની કવા  
\* જસમાર્ગન એજન્સી  
મુ. પો. નં. ૬૨૫૮ (ગુજરાત)

હિંમત સુધારી સતીને નીશીની  
બનાવવા નીકળે આ જસમાર્ગનો  
અપોકાલિપ્ત સારસા પ્રદેશ  
આજકાલ કલ્હિજ વખણાય છે. પ. સ,  
હુમસ, દરાજ, બરજવાં, મડમુમડ,  
પમેક, ચાંદી, વિરશીટીક, કંઠમાળ, ફેલ  
બને આમાન્ય નબળાઇ બાટે ખાસ  
કરીને આ જસમાર્ગનો સારસા-  
પ્રદેશ, વાપરવા લાકડરો ભલામણ  
કરે છે. સખીવામાં તેનો મુલ્ય અજબ  
જેવો છે. કીમત રૂ. ૧૫. બી. બી.  
શી રૂ. ૧૫૫. ૩ શીશીના રૂ. ૫૦.  
૬ શાશીના રૂ. ૬૦.

રૂ. ૧૦૨ જસમાર્ગનો એજન્સી, નંદીઆદ (ગુજરાત).

